

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
v/ digitaliseringsminister Nikolai Astrup

Oslo, 19. august, 2019

Introduksjon

Regjeringen ønsker innspill til arbeidet med en strategi for kunstig intelligens (KI).

Vi i Den norske dataforening (DND) applauderer at planer søkes omsatt i handling, og stiller oss også til disposisjon. Foreningen nærmer seg 8.000 medlemmer som gjennom sitt arbeid daglig omsetter strategier til konkrete teknologiske løsninger.

DND er Norges og verdens største IT-nettverk for profesjonelle i forhold til folketall, noe som gir foreningen en unik mulighet til å mobilisere fagpersonene som jobber med IT- og digitalisering til en felles dugnad for at Norge skal nå målene framlagt i den endelige KI-strategien.

DND har som mål og jobber daglig for å:

1. Skape fora og aktiviteter for å styrke egen kompetanse og for kompetanseoverføring og erfaringsutveksling med likesinnede.
2. Jobbe for at teknologien skal gi oss et samfunn som er godt for mennesker å være en del av.
3. Sette lys på menneskelige, organisasjonsmessige og samfunnsmessige konsekvenser av teknologien.
4. Gjøre Norge til verdens fremste nasjon innen IT-kompetanse.

Foreningens kjerne er faggrupper som drives av fagfolk selv på frivillig basis. Disse, mer enn 60 gruppene opparbeider seg en svært bred og dyp tverrsektoriell kompetanse, som dekker ulike aspekter rundt digitalisering. Våre medlemmer kommer fra næringsliv, ideelle organisasjoner, offentlig forvaltning og akademia og forskning.

Se derfor dette som en invitasjon til å bruke foreningens omfattende ressurser og kompetanse i både det videre arbeidet med utarbeidelsen av strategien så vel som operasjonaliseringen av den.

Viktigheten av å involvere de som faktisk jobber med KI

Mange av våre fagmiljøer arbeider direkte eller indirekte med ulike temaer som faller under kunstig intelligens, det være seg gjennom forretnings- og teknisk arkitektur, dataarkitektur, testing eller utvikling av algoritmer og statistiske modeller.

Vi oppfordrer derfor til å bruke foreningens omfattende ressurser og kompetanse i det videre arbeidet med strategien og deretter operasjonaliseringen av den. Vi ønsker å være støttespillere i det videre arbeidet.

Vi har tre konkrete forslag:

1. Vi etablerer en fagtung testgruppe som kan gjøre en «lakmus-test» på i hvilken grad strategien er omsettelig til praktisk, operativ IT-hverdag. En slik gruppe kan bidra til å sikre gjennomførbarhet og kvalitet, og opptre som en uavhengig sparringspartner.
2. Innspill til KI-strategien: Mange av våre medlemmer arbeider til daglig med ulike typer teknologi innenfor en rekke sektorer, f.eks. samfunnsikkerhet, bank og forsikring, samferdsel, velferdstjenester og helse. Her er det tilgang til rike datakilder, høy kompetanse og potensielt høy samfunnsmessig gevinst å hente ved utstrakt bruk av KI. Flere gode initiativ er allerede i gang.
3. **Program for KI-workshop:** Vi foreslår at Kommunal- og moderniseringsdepartementet gir DND oppgaven med **å planlegge og gjennomføre en serie med workshops for å konkretisere utfordringene og mulighetene fra KI.** Workshopene gjennomføres på tematiserte områder som KMD og DND drøfter i fellesskap. Tematiseringen foreslås bygget på bransjekunnskap fra ovennevnte sektorer, samt tverrfaglig og tversektoriell kunnskap som DND har tilgang på. Aktiviteten foreslås organisert som et program. Som en leverandørnøytral organisasjon vil DNDs rolle gi programmet åpenhet, tversektoriell deltakelse og crowdsourcing av medlemmer - prinsipper som medvirker til kunnskapsdeling. Resultater fra programmet vil belyse utfordringer og **muligheter ved KI for mennesker** – innbyggere, arbeidstakere og **virksomheter** – næringsliv, ideelle organisasjoner, offentlig forvaltning og academia. Resultater kan f.eks. stilles som scenarier som understøtter regjeringens KI-strategi og konkretiserer dens realisering.

DNDs faggrupper kan bidra med rådgivning og kunnskapsdeling som setter flere aktører i disse viktige sektorene bedre i stand til å identifisere og prioritere forbedringsområder med bruk av KI. Dette mener vi vil gi økt engasjement og verdifulle bidrag til utformingen av KI-strategien. Involvering av DNDs medlemmer er også en kanal for bred spredning og forankring av strategien, samt en returkanal for innspill fra feltet.

Mine Data og personlig dataforvaltning – et tematisert område

Vi i DND representerer de som jobber med IKT og digitalisering i Norge, og har folkets agenda. Dermed ser vi utfordringene og mulighetene som eksisterer, spesielt i å balansere krav til næringsutvikling, personvern hensyn og bedre offentlige velferdstjenester.

Norge har innlemmet Forordning 2016/679 (GDPR) i norsk lov, og dermed tatt et viktig steg i å beskytte borgernes rettigheter. Personvernsforordningen er nødvendig også for å ivareta tillit i en digital verden. Imidlertid så møter næringslivet utfordringer når det gjelder tilgang til data, deriblant personopplysninger, av tilstrekkelig høy kvalitet, for å kunne trene opp algoritmer og utvikle nye tjenester. Det er kjent at norske selskap ofte oppretter FoU-sentre i Kina for å få tilgang til data, men dette er problematisk av flere grunner. Foruten etiske hensyn, fører dette ofte til suboptimale resultat fordi dataen man får tilgang til kan ha lav kvalitet, og ikke representerer norske forhold. Mangelen på tilgang til data som oppfyller de vedtatte etiske rammene er en betydelig utfordring for videre vekst og konkurransedyktighet av KI-næringen i Norge.

Videre, så er det fremdeles utfordringer knyttet til implementeringen av personopplysningsloven. Retten til kontroll over egne data løser ikke utfordringen med å faktisk ha kontroll. De færreste, om noen, har full oversikt over hvor «sine data» befinner seg. Vi kan da heller ikke administrere og styre tilgangen.

Personlig dataeierskap, «Mine Data», «Personal Data Management», «Personal Information Management Systems» gir en løsning på konflikten mellom å få nytte av personopplysninger for innovasjon, og borgerens rett til kontroll og vern mot personvernevertramp. Ved å tilrettelegge for teknologiske løsninger som gir borgere oversikt og kontroll over deres personopplysninger, på tvers av systemer og tjenester, så ivaretar man flere av kravene i GDPR. Dette er et emne som Dataforeningen har bearbeidet i nettverket «Mine Data» i over to år, og har hatt fokus på i flere treff. Norge har allerede en sterk næring innenfor digital identitet, spesielt innenfor finans, utdanning og offentlig sektor. BCG har estimert at verdien for både forbrukere, offentlig og privat sektor, som skapes av digital identitet kan nå opptil 1.000 milliarder euro i Europa innen 2020 (se kilder nederst i dokumentet). I tillegg så er vi på tillitstoppen i Europa, både for myndigheter men også for kommersielle aktører. DND mener derfor at Norge har gode muligheter til å bli et europeisk fremgangsland for denne teknologiske nyvinningen, og sammen med nordiske naboland bidra til å utvikle regionen som et kraftsenter innen personopplysningsforvaltning som en forutsetning for KI-baserte løsninger.

En metafor for å forstå slike løsninger er å forestille seg en «app-butikk» med innebygd personvern. En slik tjeneste gir borgere en enkel oversikt over hvilke tjenester, offentlige og private, de deler data med. Videre får man en oversikt over hvilke data deles for de forskjellige tjenestene, muligheten til å trekke tilbake samtykke til datatilgang samt muligheten til å få nye datadrevne tjenester. Fra tjenestetilbydersiden, forenkler dette også tilgang til personopplysninger, muligheten å hente inn store mengder anonymisert data til forskningsmål samt forenkler overholdelse av GDPR. Kontrollmyndigheter er i dag presset for ressurser til å kontrollere overholdelse av GDPR, og en slik tjeneste vil forenkle dette arbeidet.

Slike plattformløsninger kan potensielt brukes av borgere for å tilgjengeliggjøre og trekke tilbake tilgang til data til tjenestetilbydere. Dette vil bidra til å oppfylle intensjonen bak GDPR. Dette tilgjengeliggjør også verdifulle personopplysninger til næringslivet og tjenestetilbydere for at de skal kunne utvikle sine tjenester, eller skape en bedre tjeneste for borgere. Teknologien oppfylder intensjonen bak GDPR, men muliggjør også innovasjon innenfor KI. Videre er dette teknologiske løsninger som allerede finnes i dag, og blir utviklet også i Norge.

Slike tekniske plattformer tror vi vil vokse frem uavhengig av myndighetenes påvirkning, men vi mener det er behov for standardisering og rammeverk. Dette for å forenkle dataoverføring, og hindre misbruk av data fra plattform og tjenestetilbyder. I tillegg til å muliggjøre teknologisk utvikling, så vil plattformløsninger for forvaltning av personopplysninger også gjøre det lettere for selskap å opptre i overensstemmelse med GDPR.

Vi anbefaler at regjeringen jobber med å:

1. Skape tydeligere regler for dataoverføringen internt i offentlig sektor og mellom offentlig og privat sektor.
2. Muliggjøre og tilrettelegge for nye teknologiske systemer som gir tilgang for borgere og organisasjoner å forvalte datatilgang.
3. Etablering av rammeverk og standarder for slike systemer. Her kan Dataforeningens medlemmer bistå i opprettelsen av arbeidsgrupper som bearbeider disse spørsmålene.
4. Se på regler for drift (konesjon) for virksomheter som leverer plattformtjenester for forvaltning av personopplysninger.
5. Etablere nærmere kontakt med foregangsland som Finland, som har i større grad operasjonalisert MineData prinsippet i egen digitaliseringspolitikk.

Her vil Dataforeningens medlemmer og forskjellige nettverk og råd gjerne bistå i arbeidet. Vi kan komme med anbefalinger og redegjørelser til punktene over, spesielt (3) å etablere uavhengige arbeidsgrupper for rammeverk og standarder for personlig dataforvaltning, og (4) etablere arbeidsgrupper for å se på regler for drift for virksomheter som leverer plattformtjenester for forvaltning av personopplysninger. Her vil vi planlegge og gjennomføre en serie workshops for disse to punktene, involvere de nødvendige aktørene og ivareta uavhengigheten til gruppen. Sluttproduktet skal være konkrete innspill til regjeringens KI-strategi.

Videre så er vi tilkoblet miljøet rundt Mydata.org og Finland, og er den norske armen av Mydata.org, og kan bistå med kontaktskapende arbeid her.

Med vennlig hilsen

R. Christian Torp
Generalsekretær

Den norske dataforening

Nina Chung Mathiesen
Ansvarlig teknologi og samfunn
Den norske dataforening

Kilder

- [1] **DNDs tidligere innspill rundt saken:** <https://www.digi.no/artikler/debatt-gdpr-og-innovasjon-venner-eller-fiender/451750>
- [2] **Europakommisjonens side om «Personal Information Management Systems»:** https://edps.europa.eu/data-protection/our-work/subjects/personal-information-management-system_en
- [3] **Data as the Engine of Europe's Digital Future: Second Report on Policy Conclusions** <http://datalandscape.eu/study-reports/data-engine-europes-digital-future-second-report-policy-conclusions>
- [4] **EUs Unit G.1 – Data Innovation and Policy “An emerging offer of "personal information management services" <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/emerging-offer-personal-information-management-services-current-state-service-offers-and>**
- [5] **Final results of the European Data Market study measuring the size and trends of the EU data economy - <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/final-results-european-data-market-study-measuring-size-and-trends-eu-data-economy>**
- [6] **Boston Consulting Group: The value of our digital identity:** <https://www.bcg.com/publications/2012/digital-economy-consumer-insight-value-of-our-digital-identity.aspx>